

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Uniuersa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 1. An Deus ab æterno aliquid creauerit, vel creare prouerit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

rum naturis ac virtutibus se suauiter accommodant. Neque verò tanti operis est educere aliquid ex subiecto præsupposito, vt debeat cenferi excedere omnem facultatem creaturarum, ita vt illis communicari nequiverit.

54. Non obest etiam quòd Scriptura interdum Deo tribuit ea quæ dicimus fieri à creaturis: vt educere ventos de thesauris eorum,

dare pluuias de cælo, vestire præterea coagulare sctum in vtero, ac denique omnia in omnibus operari, vt dicitur 1. Cor. 1. Hoc enim idè dicitur, quia nihil fit à creaturis, quod non fiat etiam à Deo immediate conueniente, vt prima & vniuersali causa, ad omnes & quoscunque effectus causarum secundarum, vt ostendimus disputat. 34. seq. 2.

DISPUTATIO TRIGESIMA TERTIA.

De principio durationis creaturarum, & prima rerum productione.

- Sectio I. An Deus ab æterno aliquid creauerit, vel creare potuerit?
- Sectio II. Quònam ordine Deus Vniuersum creauerit?
- Sectio III. Resutatur contraria sententia.
- Sectio IV. Soluuntur duæ difficultates circa successionem & ordinem creationis.

MATERIAM huius disput. fusissimè tractat S. Thomas, partim quæst. 46. vbi docet mundum non semper fuisse; quamuis esse potuerit, si Deus ab æterno creare voluisset; neque demonstratiuè vlla ratione oppositum probari possit: sed per fidem, & reuelationem diuinam habetur fuisse creatum in principio temporis, vt habetur Genes. 1. Partim etiam quæst. 63. & nouem consequentibus, in quibus prolixè disserit de creatione nature corporeæ, & de opere sex dierum, tam in comuni, quàm in particulari de singulis operibus, quæ vnicuique diei assignantur à Moyses, capite citato. Quæ omnia breuiter sequentibus sectionibus comprehenduntur, & omissis facilioribus, atque in textu ipso D. Thomæ perspicuis, ea quæ habent aliquid difficultatis elucidabuntur.

SECTIO I.

An Deus alicui ab æterno creauerit, vel creare potuerit?

Væcunque alia præter Deum existunt, fuisse producta in tempore post ipsorum non-existentiam, ita vt Deus solus ab æterno existeret, & duratione infinita creaturam omnem præcesserit, docet S. Thom. tota q. 46. estque de fide, vt patet primò ex Scriptura Genes. 1. vbi narratur Vniuersi molitio, & prima rerum creaturarum productio non ab æterno, sed paucis diebus ante Adamum, cuius vita finitorum annorum, nempe nonagntorum & triginta habetur ex Genes. 5. v. 5. & ab illo ad Christum gener-

tionem finitæ Luc. 3. à v. 23. Item Proou. 8. v. 22. clarè significatur nihil fuisse factum ab æterno, quando Sapientia increata sic loquitur: Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret in principio, antequam terra fieret &c. Et Ephes. 1. Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, vt essemus sancti.

Patet secundò ex Concilijs, Lateranensi cap. Firmi in professione fidei, quæ sic habet: Deus ab initio temporis simul vtramque de nihilo condidit creaturam spiritalem & corpoream &c. Et in VI. Synodo Generali actione XI, in professione fidei Sophronij, quæ approbatur actione 13. sic habetur: De principio visibilis mundi constitutione fateor, quòd omnia non tantum visibilia, sed & inuisibilia vnus Deus condidit, illa sempiterna natura qua nescit exordium; & ex non-existentibus protulit vt esserent, principium omnibus temporale constituens.

E E e

Aristot.

Eundem olim fuisse sensum omnium nationum testatur Aristoteles 1. de celo cap. 10. & 102. Cui male se ipse opposuit: ac potius meminisse debuit eius quod dixerat 10. Eth. cap. 2. Quod omnibus videtur, id esse affirmatum: qui vero hanc fidem tollit non admodum probabiliora dicturus est. Habet autem hic specialem vim auctoritatis: quia est quaestio de facto aliquo, quod hominum memoria conseruauit.

3.

Perer.

Varias eiusdem veritatis coniecturas naturales affert Pererius in cap. 1. Genes. circa illa verba: *In principio creauit Deus caelum & terram*: & lib. 15. de principijs, vbi etiam Aristotelis & aliorum Ethnicorum argumenta in contrarium soluit. Ratio summa est Dei voluntas, qui pro sua libertate condidit quando voluit licet prius ac prius in infinitum creare potuerit. Non desunt tamen e Philosophis Christianis & Theologis, qui non modò negent mundum ab aeterno fuisse productum: verum etiam potuisse produci. Sed argumenta quae profertur, quantumcunque habeant apparentem & difficultatis inexplicabilis, non conuincunt omnino: habentque instantias in contrarium non minus difficiles. Atque illa ipsa quae demonstrationis speciem magis habent contra aeternitatem motuum & productionum successiuè factarum, retorqueri possunt in ipsam Dei aeternitatem virtualiter existentem & successiuam per infinitum & interminabile tempus imaginariam. Multa etiam in aeternas productiones personarum diuinarum aequè pugnant, & actus Dei liberos. Quare sapientius

Peruenit mundus creari ab aeterno

D. Thom.

D. Thom. q. 46. art. 1. & 2. affirmat mundi inceptioem in liberam Dei voluntatem reuelatione nobis manifestatam, referendam esse.

Non potuit cum successione qualis nunc est.

Aduertendum tamen est, aliud esse loqui de aeterna mundi productione, quoad aliquas tantum partes, vt caelos, & elementa: & aliud, loqui de aeterna illius productione, quoad omnia genera, & species rerum, ex quibus constat, aliorumque ex alijs productionem, & successioem, qualis nunc est: ita vt ab aeterno fuerint generationes hominum ex hominibus, leonum ex leonibus, & sic de alijs. Primum enim pure sua inuoluerit contradictionem: secus autem secundum. Quia cum ita illam suppositionem, necessarium sit aliquem hominem determinatum à Deo solo produci, & ab illo ceteros successiuè: daretur primus homo, qui finita solum duratione, puta triginta annorum, ceteros omnes præcederet. Atque ita daretur primus duratione in aeternitate, excedens tantum finitè durationem finitam reliquorum hominum: quod vito manifestam contradictionem inuoluerit. Neque enim minus aeternitati repugnat habere primum in duratione, quam vltimum. Et euidenter implicat durationem esse aeternam, id est, interminabilem, ac simul esse

terminatam, vt est, si habet primum, & vltimum. Implicat etiam ex duobus essentiis durationibus fieri vnã infinitam: & finitam durationem reliquorum hominum fieri infinitam, & aeternam à parte anteriori additis solum triginta annis, quibus eos præcessit homo ille immediatè à Deo productus, & ceterorum parens.

Sicut tamen qui existunt, inter quos esse videtur D. Thom. art. 2. q. 46. possibiles fuisse generationes hominũ ab aeterno, quales nunc sunt, ita vt semper ab aeterno alij alios generarent, & in eo casu quo id contingeret, dicitur nullum fore à solo Deo productum, sed quemlibet hominem fore ab alio homine: neque propterea totam hominum collectionem fore ab alio homine: quia iniquum, non valet illatio à singulis ad totum, propter infinitatem in modo illo accidentali successioem aeternae aliorum ab alijs, & in prædicato *Ingeniti*, id est, prius tempore ante omnes alios à Deo solo producti, quod prædicatum ad quantitatem pertinet & successioem temporis. Sed tota collectio esset à Deo, à quo singuli pendunt essentialiter, & quibus omnibus in diuisis atque toti collectioni dat esse, velut causa per se & essentialiter necessaria, ac fundamentum existentiae omnium, totiusque collectionis, seu speciei, de se insufficientis vt sit. At nullus pendet essentialiter ab alio homine: per accidens verò quilibet est ab alio, & nullus est ante quem non sit alius concurrens ad illius generationem. Ratio verò cur hoc, quamuis intellectu difficillimum, & meo iudicio impossibile, affirmari coherenter loquendo, est illa, quam supra diximus. Nimirum quoniam alioqui daretur primus homo (ille scilicet à Deo solo productus) qui duratione tantum finita, puta triginta annis, secundum à se immediatè productum præcederet: ac proinde non esset aeternus; aut ex finita duratione secundi cum sequentibus, & finita duratione triginta annorum quibus præcessit primus, fieret duratio infinita, & aeterna à parte ante, quod est absurdum & impossibile. Nam quod resultat ex duobus finitis est finitum: Et duratio finita à parte ante non potest fieri infinita & interminata, per additionem triginta annorum.

Si obijcias cum Vasq. dis. 77. num. 17. Ex eo quòd Deus sic primus ans per essentialiam & causa ceterorum omnium, necessarium esse deuenire ad aliquod ens à solo Deo productum, & ex quo cetera deriuentur in serie generationum aut productionum successuarum, & fieri non posse vt Deus de nihilo fecerit esse in mundo generationes, & tamen primam rem ab eo creatam assignare non possimus? Respondent, Deum in eo casu non fecisse ex nihilo existentiae actuali, quasi aliquando non fuerint actu generationes: sed tantum virtuali, quia potuerunt non esse, licet de facto semper fuerint: & ideo quia semper fuerunt alia ante alias, hinc est quòd prima generatio, & prima res ab eò creata,

Contra

Vasq.

in tali serie assignari non potest, quia non est Deus, tamen solus fuit prima causa efficiens omnium generationum. Non quod solus hanc aut illam produxerit: sed quatenus sua efficaci voluntate & omnipotentia fecit ut ab aeterno essent generationes, deditque hominibus ut essent, & alij alios generarent. Simile quid habet Fazolus qu. 2. art. 3. dub. 2. circa finem.

Fazol.

Refutatur.

Sed hæc responsio non sufficit ad vitandam contradictionem. Nam tota illa hominum collectio non habet in seipsa principium sufficiens existendi, & virtutem extrahendi se de nihilo actuali, aut virtuali; cum sit essentialiter ens ab alio. Ergo debet existere vi alterius: & si habet virtutem generandi, & seipsum propagandi successivè, debet illam accipere ab alio, qui sit extra totam illam collectionem, nimirum à Deo. Est autem impossibile, ut illam accipiat ab aliquo extra totam illam collectionem, & priori, saltem naturæ ordine, tanquam principio extrinseco, toti illi collectioni præsupposito; nisi aliquod tantum individuum illius collectionis processerit immediatè à Deo solo, & ab illo acceperit virtutem generandi, à qua procederent cæteri homines, simili modo, quo nunc omnes procedunt ab Adamo. Loquimur enim de simili ordine successione, non autem de illo, in quo Deus ipse infinitos homines se solo immediatè, & successivè produceret ab aeterno, quod non potest esse impossibile. Sed omnino impossibile videtur existere homines, siue finitos, siue infinitos à parte ante, absque eo quod vel omnes immediatè à Deo solo producerentur, ut Angeli: vel plures, aut unus aliquis; qui accepta virtute à Deo posset alios successivè generare. Est enim necessarium, ut virtus generandi successivè communicata hominibus, quam non habet collectio ex se sola; & sine beneficio causæ extrinsecæ, nimirum entis à se, à quo pendet essentialiter omne ens ab alio, tam collectivè, quam distributivè: Est, inquam, necessarium, ut illa virtus exeat à Deo immediatè: & non potest ab illo exire immediatè, nisi in aliquo individuo immediatè producto à solo Deo, loquendo de successione generationum, qualis nunc est. Non potuit autem tale individuum à aeterno generare successivè, ut argumentum supra factum convincit, & fatetur adversarij. Quare potius negandum est mundum ab aeterno creati potuisse cum successione generationis hominum, qualis nunc est.

Verum tamen est, quod illi addunt, in creatione ab aeterno, non posse distingui instantans creationis præcisè, à conservatione. Sed in quocunque instanti, vel tempore assignato, est conservatio; quia res ante præexistit. Alioqui daretur primum instantans in aeternitate. Similique de causa non dari primum actionem temporaneam, aut primum motum localem, aut primum ubi, quod ad tempus habuerit res ab aeterno creata. Sed

Creatio ab aeterno non potest distingui à conservatione.

ante quamlibet talem actionem fuit alia; & ante quemlibet motum temporaneum fuit alius: & ante hoc ubi fuit aliud. Alioqui daretur primum in aeternitate, quod tempore finito tantum, excederet reliqua post secuta. Quod æquè implicat, ac dari ab aeterno productionem primi hominis, à quo deinde reliqui successivè generati sint. Itaque si mundus fuisset ab aeterno productus; sol v. g. non fuisset primò creatus in conjunctione cum luna, aut extra conjunctionem, neque in parte Orientis aut Occidentis, aut aliqua intermedia. Sed ab aeterno fuisset infinites lunæ conjunctus: quia ante quamlibet separationem præcessisset alia: & infinites fuisset in parte Orientis, & in qualibet alia circuli per quem moveretur: ita ut nunquam fuerit primò in illa ex his partibus.

SECTIO II.

Quoniam ordine Deus uniuersum creauerit?

Ordinem illum describit Moyses cap. 1. Genes. Circa cuius narrationem omnino certum puto literaliter accipiendam esse: ita ut Deus quæ narrantur à Moyse sex diebus producta, non produxerit simul omnia, sed successivè, & ad literam, prout ibi describitur. Primò scilicet die cælum, nempe empyreum, & si quod est aliud supra firmamentum, factum secundo die: itemque terram, aquam, & lucem, aquis & faciei abyssi (ubi prius tenebræ) successivè per totum hemisphærium infusam, ad differentiam diei & noctis, mane & vesperi, ut habetur Genes. 1. à v. 1. ad 5. Die secundo firmamentum in medio aquarum Hebraicè *raquim*, expansionem, id est, omne corpus interiectum inter aquas circa terram relictas, & inter aquas superiores tali firmamento, quod ita sua præsentia interiecta diuisit aquas ab aquis, ut habetur v. 6. & 7. Tum die tertio, ex terra aquis discooperta, in aliquos alueos & concauitates relictis, produxit plantas, herbas virentes, ligna pomifera, v. 11. & 12. Die quarto, Solem, Lunam, & stellas in firmamento, id est, in illa expansione, de qua supra, quæ parte continet cælum stellarum, & cælum planeticum, v. 14. & tribus sequentibus. Die quinto, aures, & pilices, ex aquis, v. 20. & 21. Die sexto, bruta terrestria ex terra ipsa: & primum hominem ex limo terre. Namque ex ipsius costa, v. 25. & deinceps. Die deinceps septimo requieuit Deus ab uniuerso opere quod pararat, id est, à hominibus generibus aut speciebus condendis, quæ in virtute rerum tum productarum non contineantur, & illis exigentibus producantur deinceps, Genes. 2. v. 2.

Ord. creationis uniuersæ.

NO
am